

Zbornik Instituta za kriminološka
i sociološka istraživanja
2018 / Vol. XXXVII / 2 / 259-269
Pregledni naučni rad
UDK: 343.341-054.72(497.11)
314.117-054.72-027.583(497.11)

IREGULARNE MIGRACIJE U REPUBLICI SRBIJI SA POSEBNIM OSVRTOM NA KRIJUMČARENJE LJUDI OD STRANE ORGANIZOVANIH KRIMINALNIH GRUPA*

Aleksandar Bošković*
Kriminalističko-policijska akademija u Beogradu

Ilija Racić*
Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srbije

Migracioni trendovi su pretrpeli radikalne promene zbog izbijanja konflikata u Siriji, Avganistanu, Iraku, uključujući i sukobe na području Afrike. Politički, socijalni i ekonomski problemi dodatno su podstakli migracijska kretanja prema Evropi. Kako je fenomen krijumčarenja ljudi i iregularne migracije transnacionalnog karaktera, nijedna država se ne može samostalno efikasno suočiti sa ovom kriminalnom aktivnošću. Zbog svog geografskog položaja, Srbija je u većoj meri zastupljena kao tranzitna ruta za sekundarno kretanje iregularnih migranata u okviru takozvane zapadnobalkanske rute. Krijumčarenje ljudi kao oblik organizovanog kriminaliteta koji proističe iz iregularnih migracija u Srbiji vrše organizovane i kriminalne grupe sa primarnim ciljem ostvarivanja velikog profita, uz istovremeni nizak rizik od otkrivanja. Zbog mrežnog tipa organizovanosti i specijalnosti za pojedine faze krijumčarenja ljudi, određene organizovane kriminalne grupe poseduju kapacitete da samostalno krijumčare ljude od države porekla do države destinacije, što predstavlja veliku društvenu opasnost. Kao otežavajuća okolnost prilikom otkrivanja organizatora i članova ovakvih organizovanih kriminalnih grupa u Srbiji je korišćenje jezika (urdu i pastru) u međusobnoj komunikaciji članova, a za koji nema obezbeđenog zvaničnog prevođenja.

* Rad je nastao kao rezultat rada na projektu „Kriminalitet u Srbiji i instrumenti državne reakcije“, koji se realizuje na Kriminalističko-policijskoj akademiji.

* E-mail: aleksandar.boskovic@kpa.edu.rs

* E-mail: ilija.racic5@gmail.com

*KLJUČNE REČI: iregularne migracije / krijumčarenje ljudi /
organizovane kriminalne grupe / migranti / kriminalna aktivnost*

UVODNE NAPOMENE

Evropska unija (EU) se poslednjih godina suočila sa prilivom ogromnog broja migranata sa područja Bliskog Istoka. U širem geopolitičkom kontekstu na to su uticali: konflikt u Siriji i nastavljeno nasilje u Libiji odakle migranti najčešće kreću u pokušaju da pređu Mediteran (European Police Office, 2017). Veliki broj raseljenih državljana Sirije na Bliskom Istoku i u severnoj Africi ukazuje na mogućnost da će Sirija ostati najčešća država porekla iregularnih migranata i tražilaca azila u državama Evrope i u bliskoj budućnosti (Frontex, 2017). Srbija se suočila sa fenomenom mešovite migracije s obzirom da ekonomski migranti i izbeglice iz ratom zahvaćenih područja u najvećem broju slučajeva putuju zajedno, pa se posledično i preklapaju. Nemogućnost njihovog potpunog razgraničenja i identifikacije dodatno otežava situaciju kako u zemljama odredišta, tako i u zemljama tranzita (MUP R Srbije, 2015).

Krijumčarenje iregularnih migranata je, nakon krijumčarenja droge, najznačajnija kriminalna aktivnost koja se odvija zapadnobalkanskom rutom (EMCDDA, 2017). Srbija, kao ni ostale države zapadnog Balkana, nisu krajnje zemlje odredišta za iregularne migrante, već su tranzitne zemlje kao deo sekundarnog kretanja, gde se migranti privremeno zadržavaju na putu ka evropskim zemljama. Intenzitet iregularnih migracija kroz zapadnobalkansku rutu se poslednjih godina značajno promenio i evoluirao u odnosu na zemlje porekla migranata, broj registrovanih migranata, strukturu lica koja tranzitiraju, kao i način prelaska državnih granica. Na primer, struktura migranata se menjala – prvobitno su u preko 80% bili zastupljeni muškarci, da bi se kasnije struktura promenila i učešće žena i dece povećalo (UNODC, 2015).

Izmene zakonske regulative politike azila u pojedinim zemljama regiona privremeno su olakšale situaciju svim migrantima i smanjile mogućnost za kriminalno delovanje, sve dok države duž zapadnobalkanske rute nisu započele sa primenom mera, donetih na osnovu odluka zemalja EU, da prihvate migrante samo iz ratom zahvaćenih područja Bliskog i Srednjeg Istoka (Irak, Sirija i Avganistan). Ovo je prouzrokovalo intenziviranje aktivnosti organizovanih kriminalnih grupa uključenih u krijumčarenje ekonomskih migranata.

Rekordan priliv iregularnih migranta, prvenstveno državljana Sirije i Avganistana, bio je u značajnom porastu u Srbiji samo u periodu od novembra 2014. do kraja februara 2015. godine. Glavni uzroci povećane iregularne migracije su lica albanske nacionalnosti sa područja Autonomne pokrajine Kosovo i Metohije (AP KiM). Migranti sa područja AP KiM su na teritoriju EU ulazili ilegalno preko mađarske granice koristeći usluge krijumčarskih grupa sa

područja Subotice i područja AP KiM, u kojima su organizatori i glavni akteri lica albanske nacionalnosti (MUP R Srbije, 2017).

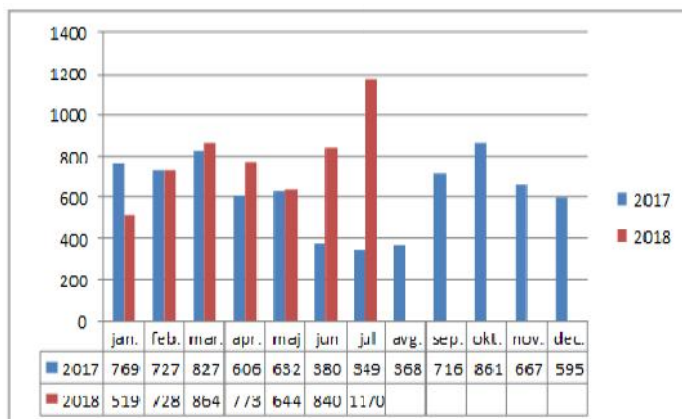
STANJE IREGULARNIH MIGRACIJA U REPUBLICI SRBIJI

Geostrateški položaj Srbije jasno ukazuje na pretnju od pojačanog intenziteta svih oblika krijumčarenja, a posebno kretanja iregularnih migracija. Srbija je u obimu od 70% okružena državama članicama EU, među kojima su Grčka koja se već duže vreme bori sa problemom migracije i Mađarska, obe članice šengenskog prostora, što je izraziti faktor privlačenja za iregularne migrante čiji je cilj zapadna Evropa.

Dodatnu pretnju od iregularne migracije predstavlja neposredna blizina zemalja jugoistočne Evrope koje imaju specifične političke, ekonomske i socijalne probleme, kao što su Bosna Hercegovina, Albanija i BJR Makedonija, što dovodi do jačeg pritiska na zapadnobalkanski region i moguće korišćenje ove rute s ciljem prikrivanja izvršenja terorističkih akata. O masovnosti iregularne migracije govori podatak da je tokom 2016. godine, na teritoriji Srbije registrovano 599.033 iregularnih migranata, što ukazuje na jednu od osnovnih karakteristika ovog migratornog talasa: zloupotrebu međunarodnih mehanizama zaštite (MUP R Srbije, 2017). Migratorna politika susednih država koje su izlazna tačka sa teritorije Srbije, prvenstveno Mađarske i Hrvatske, usmerena na onemogućavanje kretanja migranata ka teritoriji EU, dovela je do dužeg zadržavanja migranata na teritoriji Srbije mimo svoje volje. U 2017. godini, na teritoriji Republike Srbije otkriveno je 7497 migranata, dok je u periodu od 01.01. do 31.07.2018. godine na teritoriji Srbije otkriveno 5538 migranata, što ukazuje na činjenicu da se nije smanjio priliv migranata zapadnobalkanskom rutom. Kao dokaz navedenoj tvrdnji ukazuju i statistički podaci koji se odnose na nezakonite prelaske lica preko državne granice (MUP R Srbije, 2018).¹

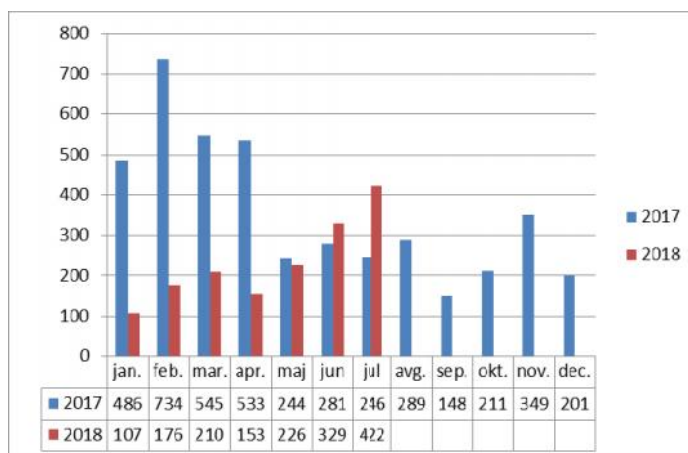
¹ Statistički podaci su dobijeni od strane MUP R Srbije.

Grafikon 1: Ukupan broj otkrivenih lica prilikom prelaska državne granice za period od 01.01. do 31.12.2017. godine i od 01.01. do 31.07. 2018. godine²

Analizom statističkih pokazatelja za period od 01.01. do 31.07.2017. godine, ukupan broj lica otkrivenih prilikom prelaska državne granice iznosi 4.290. Upoređujući statističke podatke u 2017.godini u odnosu na isti period od 01.01. do 31.07.2018. godine, gde ukupan broj lica otkrivenih prilikom prelaska državne granice iznosi 5.538, može se zaključiti da je ukupan broj lica otkrivenih prilikom prelaska državne granice u porastu za 32,4%, što je naročito izraženo tokom juna i jula meseca 2018.godine.

Grafikon 2: Ukupan broj lica odustalih od pokušaja prelaska državne granice za period od 01.01. do 31.12.2017. godine i od 01.01. do 31.07. 2018. godine³

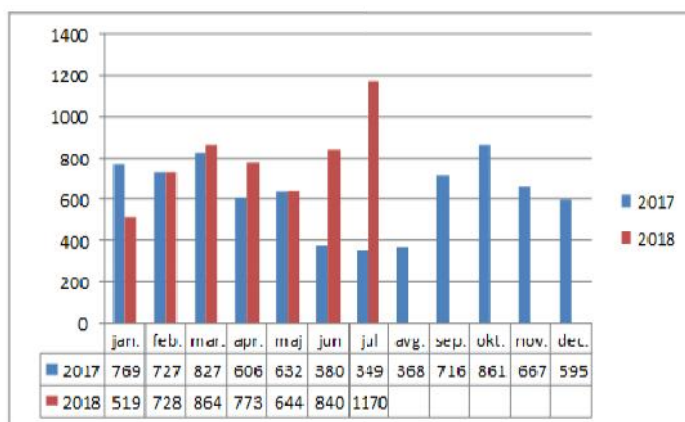

² Ibid.

³ Statistički podaci su dobijeni od strane MUP R Srbije.

Analizom statističkih pokazatelja za period od 01.01. do 31.07.2017. godine, ukupan broj lica odustalih od pokušaja prelaska državne granice iznosi 4267. Upoređujući statističke podatke u 2017. godini u odnosu na isti period od 01.01. do 31.07.2018. godine, gde ukupan broj lica odustalih od pokušaja prelaska državne granice iznosi 1623, može se zaključiti da je ukupan broj lica odustalih od pokušaja prelaska državne granice u padu za 41,12%, što je naročito izraženo tokom perioda od januara do aprila meseca 2018.godine, sa tendencijom porasta u junu i julu mesecu.

Grafikon 3: Ukupan broj lica uhvaćenih u pokušaju nezakonitog prelaska državne granice za period od 01.01 do 31.12.2017. godine i od 01.01 do 31.07. 2018. godine⁴

Analizom statističkih pokazatelja za period od 01.01. do 31.07.2017. godine, ukupan broj lica uhvaćenih u pokušaju nezakonitog prelaska državne granice iznosi 1566. Upoređujući statističke podatke u 2017. godini u odnosu na isti period od 01.01. do 31.07.2018. godine, gde ukupan broj lica uhvaćenih u pokušaju nezakonitog prelaska državne granice iznosi 1676, može se zaključiti da je ukupan broj lica odustalih od pokušaja prelaska državne granice u porastu za 6,57%, što je naročito izraženo tokom januara, juna i jula meseca 2018.godine.

RUTE IREGULARNIH MIGRACIJA U REPUBLICI SRBIJI

Preko teritorije Srbije prolazi zapadnobalkanska ruta, kojom se migranti poreklom iz zemalja zapadnog Balkana, i migranti iz Azije i Afrike koje dolaze kopnom preko Turske i Grčke krijumčare u zapadnu Evropu. Zapadnobalkanska ruta je uglavnom u funkciji tranzita migranata koji ulaze preko grčko – turske granice i nastavljaju dalje preko Makedonije, Srbije i Hrvatske do granica drugih članica EU. Na navedenoj ruti prolazi i na njoj se zadržava veliki broj lica za koje nije moguće utvrditi identitet, poreklo, pa čak ni nameru. Rizik je utoliko veći što je reč o licima koja dolaze iz

⁴ Statistički podaci su dobijeni od strane MUP R Srbije.

država gde su izražene aktivnosti radikalnih verskih i terorističkih grupa, te je izražena mogućnost da pripadnici ovih grupa koriste rute migranata i predstavljaju se kao migranti. To govore i podaci da veliki broj iregularnih migranata dolazi iz pravca Makedonije i Bugarske. Pored Zapadnobalkanske rute, drugi pravac iregularnih migracije vodi iz Crne Gore, gde se najčešće u teretnim vozilima na lokalno slabo kontrolisanim putevima u graničnom rejonu Rožaje – Peć i u pravcu Tutina, organizatori – azilanti angažuju kao saradnike lokalne krijumčare ili taksi prevoznike, odakle nastavljaju dalje pravcem preko Mađarske ka zemljama zapadne Evrope (MUP Crne Gore, 2013). Kao izlazne tačke, gde je evidentirani najveći broj iregularnih migranata su granični prelaz „Batrovci“ ka Hrvatskoj i granični prelaz „Horgoš“ ka Mađarskoj. U poslednje vreme, evidentirani su pokušaji nezakonitog prelaska državne granice preko graničnog prelaza „Mali Zvornik“ preko reke Drine. Prolaz iregularnih migranata kroz navedene rute odvija se kopnenim putem koristeći za transport najčešće putnička vozila, taksi ili kombi prevoz do blizine graničnih prelaza, nakon čega vođiči (obično iz reda lokalnog stanovništva) omogućavaju migrantima izbegavanje graničnih prelaza i prelazak preko „zelene granice“ (MUP R Srbije, 2017). Iregularni migranti pojavljuju se kao izvršioци krivičnih dela, uključujući i najteža krivična dela (teško ubistvo, ubistvo u pokušaju), gde su učestali i međusobni sukobi između samih migranata (Shelley, 2014). Prisustvo velikog broja migranata u objektima za smeštaj povećava ovaj rizik, gde u smeštenim u prihvatne centre, izvestan broj koriste opojne droge, što stvara mogućnosti za vršenje drugih krivičnih dela. Prihvat migranata ima negativan uticaj na ekonomiju budući da je za humanitarno zbrinjavanje migranata potrebno izdvojiti značajna finansijska sredstva, uključujući i na zdravstvenu i epidemiološku situaciju imajući u vidu činjenicu da izvestan broj dolazi na teritoriju Srbije zaražen infektivnim bolestima. Među zaključcima FRONTEX-a posledice od iregularnih migranata mogu uticati na smanjenje budžeta, što negativno može uticati na efikasnost kontrole granice, ne samo u pogledu sprečavanja iregularnih migracije, nego i trgovine ljudima, krijumčarenja opojnih droga i oružja. Redukovanje ljudskih resursa zahteva veću upotrebu tehničke opreme, čime se smanjuje značaj ljudskog faktora i ograničava mogućnost za direktno prikupljanje obaveštajnih podataka. Smanjenje budžeta utiče na problem korupcije i povećava ranjivost na državnim graničnim prelazima. Sve ovo dodatno utiče da OKG identifikuju male i loše opremljene granične prelaze ili druge tačke, kako bi iskoristili u cilju promene ruta ili metoda prelaska.

KRIJUMČARENJE LJUDI U SRBIJI OD STRANE ORGANIZOVANIH KRIMINALNIH GRUPA

Migratorni talas iz Afrike i Azije tokom 2015. i 2016. godine doveo je do velike potražnje za uslugama krijumčara ljudi. Kriminalne grupe i pojedinci su brzo prilagodili „tržištu“ i preusmerili svoje aktivnosti na krijumčarenje ljudi u cilju ostvarivanja što veće zarade. Prema podacima Evropola, više od 90% migranata

koji su došli u Evropu koristilo je usluge krijumčara ljudi (European Police Office 2017).

Krivičnim prijavama najčešće su obuhvaćeni državljani Srbije (80%), Bugarske i Avganistana koji su najčešće pružali usluge transporta ili omogućavali nedozvoljen boravak i tranzit na teritoriji Republike Srbije (Frontex, 2017). Imajući u vidu činjenicu da je krijumčarenje ljudi transnacionalnog karaktera, ovu kriminalnu aktivnost vrše organizovane grupe ljudi, a u manjem broju pojedinci. Organizovane kriminalne grupe imaju razrađen lanac i tačno se zna šta ko radi u tom lancu, dok je u pojedinačnim slučajevima reč o građanima koji žive na migracijskoj ruti i koriste trenutnu situaciju da nešto zarade. Krijumčarenju ljudi uveliko ide u korist činjenica da je ovakav pritisak migratornog talasa vrlo teško kontrolisati i nadzirati, kao i činjenica da velika većina migranata nema dokumenta o identitetu, kao i nemogućnost obavljanja razgovora sa migrantima obzirom da govore urdu ili paštu, što se manifestuje kroz otežano praćenje komunikacije migranata i krijumčara, s obzirom da je celi postupak organizovanja na različitim jezicima (Mijalković, 2009).

Organizovane kriminalne grupe su najčešće labave mrežne strukture specijalizovane za pojedine faze krijumčarenja ljudi koje međusobno saraduju sa čestom promenom članova i njihovih uloga, a postoji i izvestan broj ad-hoc formiranih grupa mešovitog sastava koje čine državljani zemalja regiona i članovi iz zemalja porekla migranata, kao i lica iz kriminalne sredine - posrednici i pružaoci raznih usluga. Registrovano je i da su u ovu kriminalnu aktivnost za transport migranata na ulaznoj tački regiona (Makedonija) počeli da se uključuju i državljani drugih država (Grčka, Bugarska, Albanija i dr.). Takođe, OKG za pojedine usluge koriste lokalno stanovništvo u pograničnom području (vodiči, vozači i drugi saradnici koji su zaduženi za obezbeđenje smeštaja), koje angažuju po potrebi i često menjaju. U vršenju kriminalnih aktivnosti OKG za obavljanje pojedinih aktivnosti uključuju i iregularne migrante, naročito one koji nemaju finansijskih sredstava za plaćanje troškova transporta, kako bi mogli da otplate svoja dugovanja (MUP R Srbije, 2017).

Organizovane kriminalne grupe iz regiona koje funkcionišu na međunarodnom nivou oslanjaju se na kontakte u državama porekla iregularnih migranata i na kontakte u dijaspori, u državama tranzita i odredišta (EU). Ove vrste OKG pružaju različite usluge iregularnim migrantima, od organizovanja transporta i smeštaja, obezbeđivanja falsifikovane dokumentacije do omogućavanja ulaska na teritoriju zemalja EU. One OKG koje svoju kriminalnu aktivnost ostvaruju samo na nacionalnom nivou, uglavnom su zadužene za prihvatanje, obezbeđivanje privremenog smeštaja i transport u okviru teritorije jedne od država regiona. Plaćanje usluga transporta migranata kriminalnim grupama najčešće se odvija isplatom u gotovom novcu od strane migranata ili korišćenjem usluge brzog transfera novca (Frontex, 2018).

Za transport migranata iz Grčke preko Makedonije do Srbije plaća se od 300 do 1.500 evra po osobi, u zavisnosti od načina transporta, kvaliteta smeštaja i drugih usluga. Novac se najčešće predaje unapred osobi u nekom od većih

gradova u Grčkoj, a u nekim slučajevima direktno vozaču koji prevozi ili licu koje je prethodnica vozilu koje prevozi migrante (MUP R Srbije, 2015). Kopneni transport se obavlja većinom putničkim vozilima, taksi, kombi do blizine graničnih prelaza, nakon čega vođači omogućavaju migrantima izbegavanje graničnih prelaza i prelazak preko „zelene granice“. Krijumčari-vođači retko zajedno sa migrantima prelaze granicu, već ih šalju same sa uputstvima kuda da se kreću do sledeće dogovorene tačke ili ih upućuju na korišćenje međugradskog javnog prevoza. Kako je OKG sve veći problem izrada lažnih biometrijskih putnih dokumenata (pasoša ili viza), za migrante se najčešće pripremaju autentični dokumenti sa prepravljenim podacima, autentični dokumenti izdati na osnovu falsifikovane manje zaštićene dokumentacije (izvoda, potvrda i sl.) ili autentični dokumenti korišćeni od strane druge, vizuelno slične osobe. Podaci FRONTEX-a ukazuju da su kod iregularnih migranata poreklom iz Azije i Afrike u prethodnom periodu najčešće pronalazeni pripremljeni dokumenti kao što su: turski pasoši i lične karte, protivpravno prisvojeni blanko nemački pasoši, grčke lične karte i protivpravno prisvojene ukradene blanko grčke dozvole boravka.

Organizovane kriminalne grupe svoje kriminalno delovanje prikrivaju na način što koriste savremene načine komunikacije i nove tehnologije za davanje instrukcija iregularnim migrantima (GPS i elektronske mape), čime izbegavaju direktan kontakt (European Commission, 2015). Organizovane kriminalne grupe koriste situaciju u kojoj se nalaze ekonomski migranti koji ne mogu na zakonit način da ostvare pravo ulaska i boravka u zemljama EU i ostvaruju profit njihovim krijumčarenjem. Naime, prilikom profilisanja migranata na ulaznoj tački regiona (Makedonija) uočeno je enormno povećanje broja korišćenih falsifikovanih dokumenata (uglavnom potvrde izdate od strane Grčke) na kojima je upisano da su lica iz ratom zahvaćenih područja, a u suštini se radi o ekonomskim migrantima koji se potom vraćaju na teritoriju Grčke (Frontex, 2018). Značajne razlike u odnosu na migrante tokom prethodnih godina registrovane su u pogledu materijalnog statusa migranata, odnosno suma novca kojima raspolažu i platežne sposobnosti, kao i u pogledu opremljenosti najsavremenijim sredstvima komunikacije. Registrovano je i agresivno ponašanje migranata prema pripadnicima policije, kao i međusobno agresivno ponašanje, što je rezultiralo i najtežim krivičnim delima (Europol, 2015).

ZAKLJUČAK

Iregularne migracije u velikoj meri uzrokuju spoljni faktori koji se nalaze van Evrope, i ne očekuje se da će u skorijoj budućnosti doći do smanjenja iregularnih migracija. Kao faktori relevantni za kriminal, a koji mogu uticati na promenu migracionih procesa u Srbiji su i dalje ekonomska kriza u Grčkoj i eskalacija sukoba na Bliskom Istoku, prvenstveno postojeće krize u Siriji ili promene bezbednosne situacije u Iranu, Avganistanu i Iraku. Kriminalna aktivnost krijumčarenja iregularnih migranata usled visokog profita koje ostvaruju OKG biće i dalje aktuelna, a intenzitet krijumčarenja zavisi će od političkih odluka i

preduzetih mera u zemljama regiona i EU. Zemlje regiona će se i dalje suočavati sa pojačanim pritiskom sekundarne tranzitne iregularne migracije kao posledice promenjenih migratornih tokova uslovljenih političkom i socio-ekonomskom situacijom u zemljama porekla migranata (Bliski i Srednji Istok i severna Afrika), što će ostati i glavni pokretački faktor ove pojave iregularnih migracija. Zbog svog geografskog položaja, Srbija će i dalje u većoj meri biti zastupljena kao tranzitna ruta za sekundarno kretanje iregularnih migranata u okviru takozvane zapadnobalkanske rute.

Intenzitet i ruta kretanja migranata s područja Bliskog Istoka zavisiće prvenstveno od EU, ali ništa manje nisu važne odluke turske Vlade i arapskih zemalja, kao i odluke Sjedinjenih Američkih Država i Rusije. Ukoliko problem Islamske države Sirije i Iraka (ISIL) bude rešen, kao i sukobi u Siriji između pobunjenika i snaga predsednika Bašara al-Asada, migratorni talas će se smanjiti, a trenutno pristigli migranti u Evropu počće se vraćati u Tursku ili Siriju. Ako do toga ne dođe, migratorni talas će biti još snažniji. Broj izvršilaca i slučajeva krijumčarenja ljudi zavisiće u prvom redu od trenda i pristanka iregularnih migranata, kao i od odluka i mera koje preduzmu države, počev od država porekla do država destinacije.

Od prvenstvene važnosti su mere koje EU preduzme prema državama gde su sukobi (Sirija, Avganistan, Irak), kao i prema Turskoj i Libanu gde su najveći kampovi migranata. Ukoliko ne dođe do pozitivnih pomaka u rešavanju sukoba na Bliskom Istoku, zatim ako se ne postigne sporazum sa Turskom talas bi mogao biti još intenzivniji. Pretpostavlja se da će Evropa pokušati zaustaviti talas, a to posledično dovodi do eskalacije krijumčarenja ljudi.

Jedna od mera koje se moraju preduzeti u Srbiji, a koje su usmerene na sprečavanje krijumčarenja ljudi i nezakonitog prelaska državne granice od strane iregularnih migranata se prvenstveno odnose na:

- jačanju institucionalnih kapaciteta,
- uspostavljanja mehanizma razmene informacije i sistema ranog upozorenja,
- uspostavljanja efikasnog mehanizma povratka migranata u zemlje porekla,
- inteziviranju saradnje sa susednim državama, državama na ruti i državama porekla migranata,
- uspostaviti međunarodnu i regionalnu saradnju, prvenstveno sa Evropom i Selekom u cilju razmene obaveštajnih podataka i učešća u zajedničkim istražnim timovima.

Iregularni migranti koriste boravak u Srbiji kako bi nakon dobijanju potvrde o podnetom zahtevu za azil mogli slobodno da se kreću u Srbiji. Najveću štetu od azila i zloupotrebe azila Srbija će osetiti onog trenutka kada postane članica EU i bude uvezana na „Eurodac“ bazu otisaka prstiju. Tada će preneti otiske prstiju svih tražilaca azila u navedenu bazu, te će shodno odredaba Dablinske regulative, morati

da prihvati nazad sva ona lica koji su nekada zatražila azil u Srbiji, a čiji boravak bude evidentiran u nekoj od zemalja EU.

LITERATURA

- (1) Bošković, M., Banović, B. (2001) *Kriminalistička metodika*, Viša škola unutrašnjih poslova, Beograd.
- (2) European Police Office (2017). *The EU Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA)*, Hag.
- (3) European Police Office (2013). *The EU Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA)*, Hag.
- (4) Europol (2015). *EU Drug Markets Report, European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction*.
- (5) EMCDDA (2017). *European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction*.
- (6) Evropska komisija, Izveštaj o skriningu: *Poglavlje 24 - Pravda, sloboda i bezbednost*, MD 46/14, 15. 05. 2014.
- (7) European Commission (2015). *Special Eurobarometer 423 „Cyber security“*, European Union.
- (8) Frontex (2018). *Published analyses for the Western Balkans in 2017 and first quarter of 2018*.
- (9) Frontex (2016). *Evaluation and final report*.
- (10) Frontex (2017). *Pilot project: „Creation of a European coastguard function“*.
- (11) Frontex (2016). *Best practice operational guidelines for automated border control (ABS) systems*.
- (12) Frontex (2018). *Risk analysis for 2018*.
- (13) Frontex (2017). *Risk analysis for 2017*.
- (14) MUP R Srbije (2015). *Procena pretnje od teškog i organizovanog kriminala*, Beograd.
- (15) MUP R Srbije (2017). *Strateška procena javne bezbednosti*, Beograd.
- (16) MUP R. Crne Gore (2013). *Procjena pretnje od teškog i organizovanog kriminala*, Podgorica.
- (17) Mijalković, S., (2011). *Nacionalna bezbednost*, Kriminalističko – policijska akademija, Beograd.
- (18) Mijalković, S., (2009). *„Suprostavljanje trgovini ljudima i krijumčarenju migranata – mogućnosti unapređenja bezbednosno – kriminalističke prakse nacionalnog sistema bezbednosti“*, Institut za uporedno pravo, Beograd.
- (19) Mijalković, S. Žarković, M. (2012). *Ilegalne migracije i trgovina ljudima*, Kriminalističko – policijska akademija, Beograd.
- (20) Marinković, D., Lajić, O., (2012). *Kriminalistička metodika*, Kriminalističko – policijska akademija, Beograd.
- (21) Simonović, B., (2004). *Kriminalistika*, Pravni fakultet u Kragujevcu, Kragujevac.
- (22) Shelley, L., (2014). *Human Smuggling and Trafficking into Europe: A comparative perspective*, Migration Policy Institute.
- (23) UNODC (2017). *World Drug Report*, Vienna.
- (24) UNODC (2015). *A short introduction to migrant smuggling*, Vienna.
- (25) Škuljić, M. (2015). *Organizovani kriminalitet*, Službeni glasnik, Beograd.

IRREGULAR MIGRATION IN THE REPUBLIC OF SERBIA WITH A PARTICULAR EMPHASIS ON HUMAN SMUGGLING BY ORGANIZED CRIMINAL GROUPS

Migration trends have undergone radical changes due to eruption of conflicts in Syria, Avganistan, Iraq, including clashes on the territory of Africa. Political, social and economic problems have additionally instigated migratory flows towards Europe. Bearing in mind that human smuggling and irregular migration have a transnational character, there is no country that can individually efficiently face with the criminal activity. Due to its geographic position, Serbia is being increasingly used as a transit route for secondary movement of the irregular migrants within the so called Western Balkan Route. Human smuggling as a form of organized crime deriving from irregular migration in Serbia is an activity carried out by organized and criminal groups with a primary goal to achieve high profit with a low detection rate. Due to their network model of organization and specialization for certain phases of human smuggling, they have capacities to independently smuggle people from the country of origin to the country of destination. An aggravating circumstance in detection of organizers and members of such organized criminal groups in Serbia is use of languages (Urdu and Pashto) in mutual communication of the members since there is no official translation/interpretation at disposal.

KEY WORDS: irregular migration / human smuggling / organized criminal groups / migrants / criminal activity